

**International
Republican Institute**
1225 Eye St., NW, Suite 700
Washington, DC 20005
(202) 408-9450
(202) 408-9462 fax
www.iri.org

Для негайного розповсюдження
29 жовтня 2012 р.

Через нерівні умови гри в ході кампанії вибори в Україні не відповідали стандартам

м. Київ, Україна – В той час як, загалом, вибори до Верховної Ради України 28 жовтня були добре організованими, Україна все ще не може забезпечити перебіг такої виборчої кампанії, коли кандидати мають рівні можливості бути почутими, а виборці є певними, що голос кожного з них буде враховано. Попри зусилля членів виборчих комісій та виборців, які прийшли на дільниці кинути бюлетені, через понад 20 років незалежності, Україна все ще стикається зі значними перешкодами на шляху свого демократичного розвитку.

«Країна, де ув'язнюють політичних опонентів, усувають з ефіру незалежне телебачення та переслідують громадянське суспільство, не є прикладом країни, що прогресує в своєму демократичному розвитку», - зазначив Конгресмен США Дейвід Драйер, що очолював місії спостерігачів за виборами по всьому світу. «Це той меседж, що я чув протягом дня, і який найбільше засмучує багатьох українців, що прагнуть кращого життя та кращого врядування, проте впродовж останніх місяців втратили надію, що ці вибори принесуть зміни, на які вони так гаряче очікували».

Співлідер делегації МРІ, колишній Конгресмен США Джим Колбі, також зазначив: «В той час як не було виявлено систематичних порушень в день голосування, є ряд питань, що непокоять нас. Найбільш значуща проблема – це те, що Центральна виборча комісія (ЦВК) відмовилася оприлюднювати результати на рівні дільничних виборчих комісій, аби офіційні результати з ЦВК можна було порівняти з тими, що були зафіксовані в ході підрахунку голосів. Це вирішальний компонент прозорості в ході будь-яких демократично проведених виборів, і я закликаю ЦВК переглянути своє рішення та оприлюднити результати в такий спосіб».

Делегація Міжнародного Республіканського Інституту (МРІ) спостерігала на більш ніж 160-ти виборчих дільницях в ході дня голосування, другого етапу процесу, що також включає період виборчої кампанії, підрахунок голосів, розгляд скарг та встановлення результатів. Хоча спостерігачі й повідомляли про певні порушення, вони не повідомляли про випадки систематичних зловживань в ході виборів.

Проте, в ході виборчої кампанії поєднання суттєвих проблем створило досить нерівні умови гри, що ускладнило участь у змаганнях для опозиції. Серед них:

- Закон «Про вибори народних депутатів України», прийнятий 17 листопада 2011 року, та запровадження змішаної виборчої системи, коли половина депутатів обирається за

Неприбуткова організація, метою якої є просування демократії в усьому світі.

закритими списками за пропорційною системою, а інша половина обирається за мажоритарною системою в одномандатних округах, став поверненням до системи, що востаннє застосовувалася в 2002 році, коли міжнародні спостерігачі повідомляли про значні фальсифікації. В той час як декілька країн в регіоні успішно запровадили подібні виборчі системи, Венеціанська комісія рішуче розкритикувала цей Закон за надмірну політизацію виборчого процесу. До того ж, це четверта виборча система, що застосовується в Україні з часів незалежності та була впроваджена з метою максимізувати політичні переваги правлячої партії.

- Влада посилила тиск на незалежні медіа. Незалежна телекомпанія АТН була закрита у вересні 2011 року, а в квітні 2012 року податкові органи, що все більше використовуються як засіб тиску влади на медіа, зацікавилися телекомпанією ТВі, й влітку проти власника телекомпанії була порушена кримінальна справа.
- Уряд України також посилив контроль та регламентування діяльності українських громадських організацій. Податкові органи зацікавилися незалежними громадськими організаціями, й були порушені кримінальні справи, а в одному з випадків податкові органи тиснули на Асоціацію українських банків, що ставило під загрозу її роботу.
- Політичні партії та кандидати зазнавали погроз та розслідувань з боку державних органів, що погіршувало їхні можливості конкурувати в ході виборів.
- Ключові фігури опозиції, включаючи Юлію Тимошенко, колишнього Прем'єр-міністра та голову об'єднаної опозиції, не змогли взяти участі у виборах у зв'язку зі своїм ув'язненням, що стало результатом політично вмотивованих звинувачень проти них, пов'язаних з діями попереднього уряду.
- Система жеребкування, передбачена прийнятим в листопаді 2011 року виборчим законом, мала наслідком незбалансований склад виборчих комісій, й основні партії інколи не мали своїх членів у складі дільничних комісій. Спостерігачі МРІ також помітили партії, які виглядали як псевдо-партії, що могли бути створеними з єдиною метою - надати можливість правлячій партії домінувати у членстві в комісіях. Як результат, у складі дільничних виборчих комісій не вистачало представників легітимних політичних партій, що брали участь у цих виборах.

Сьогодні ЦВК проінформувала, що не оприлюднюватиме результати голосувань на дільницях згідно отриманих протоколів. Це найбільший недолік в організації виборів, й недостатня прозорість послабить громадську довіру до виборчого процесу.

Україна досягла значного прогресу в організації виборчого процесу та забезпеченні рівних умов гри в ході своїх останніх президентських та двох парламентських виборів. Проблеми в ході виборчої кампанії та в день голосування викликають особливе занепокоєння, оскільки вони вказують на те, що Україна не досягла достатнього прогресу, як це мало би бути, й не просунулася вперед настільки, як це зробили інші колишні радянські республіки, включаючи Грузію, в якій нещодавно відбувся перший мирний перехід від однієї демократично обраної влади до іншої.

Делегати МРІ з Кіпру, Литви та Сполучених Штатів спостерігали за процесом голосування та підрахунку голосів на виборчих дільницях в Черкаській, Чернігівській, Дніпропетровській,

Донецькій, Харківській, Київській, Волинській, Львівській, Миколаївській, Одеській, Житомирській областях та в АР Крим.

Делегацію МРІ очолювали Конгресмен США Дейвід Драйер (штат Каліфорнія, округ 26) та Джим Колбі, колишній Конгресмен США (штат Арізона, округ 8) та старший науковий співробітник Німецького фонду Маршалла в США; вони обидва є членами Ради директорів МРІ. Іншими делегатами були:

- Ріна Амірі, колишній старший радник з питань Афганістану Офісу Спеціального представника в Афганістані та Пакистані при Державному департаменті США;
- Гейл Ходжес Берт, віце-голова Американської академії в Берліні та член Ради Директорів МРІ;
- Надя Дюк, Віце-президент програм в Африці, Європі, Євразії, Латинській Америці та в Карибському регіоні Національного фонду з розвитку демократії;
- Річ Гейлен, політичний консультант;
- Міндаугас Юркиніс з Литви, Професор Інституту міжнародних відносин та політології при Вільнюському університеті;
- Майкл В. Костів, колишній керівник апарату від Республіканської партії в Комітеті Сенату США у справах збройних сил та член Ради Директорів МРІ;
- Констанс Беррі Ньюмен, член Ради Директорів МРІ, колишній помічник Держсекретаря з питань Африки та колишній помічник Адміністратора з питань Африки Агенції США з міжнародного розвитку;
- Білл Р. Філліпс, колишній заступник мера м. Нешвіл, штат Теннесі;
- Костас Сасмацоглу з Кіпру, офіційний представник та голова Департаменту преси та комунікацій Європейської народної партії;
- Бред Сміт, керівник апарату Конгресмена США Дейвіда Драйера.

Співробітники МРІ також були спостерігачами та допомагали у здійсненні місії. Команду МРІ очолювали Джуді Ван Рест, Виконавчий Віце-президент МРІ, та Стівен Б. Нікс, Регіональний директор Євразійського департаменту МРІ.

Напередодні виборів для делегатів були організовані брифінги з представниками Посольства США в Україні, представниками політичних партій та українськими посадовими особами, відповідальними за проведення виборів. Учасники також були поінформовані щодо прав та обов'язків міжнародних спостерігачів та щодо Закону України «Про вибори народних депутатів України».

Починаючи з 1983 року, МРІ проводив спостереження за ходом понад 150 виборів у більш ніж 46 країнах, включаючи парламентські вибори в Україні у 1994, 1998, 2002, 2006 та 2007 рр. та президентські вибори у 1999, 2004 та 2010 рр.

###